

KARLSHAMNS MONTESSORISKOLA
EKONOMISK FÖRENING

2023-10-09

1 (24)

Dnr- SI 2023:5471

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Karlshamns
Montessoriskola i Karlshamns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Karlshamns Montessoriskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Karlshamns Montessoriskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr skolans utveckling i flera delar men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att systematiskt följa upp och analysera undervisningens genomförande samt lärarnas förutsättningar och hur värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen inom skolan. Med

utgångspunkt i det som framkommer av analysen bör rektorn även inleda ett arbete med att leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare bör under ledning av rektorn utveckla metoder för planering och utvärdering av undervisningen där elevernas synpunkter påverkar undervisningen och att metoderna systematiskt genomsyrar undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero där eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera eventuella avvikelser i omdömen och betyg samt föra diskussioner med lärarna utifrån dessa analyser.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver klargöra skillnaderna i roller och ansvar i förhållande till rektorn för att kunna agera som en självständig aktör.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2024-04-08** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5471) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Karlshamns Montessoriskola leder och styr skolans utveckling i flera delar men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns förutsättningar för kollegialt lärande och för lärarna att samverka på skolan men att detta arbete inte leds av rektorn. Granskningen visar vidare att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete och därmed inte försäkras sig om att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar. Granskningen visar också att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat och att rektorn till viss del följer upp undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar. Det är dock inte tydligt att de beslutade insatserna har koppling till en analys som har skett under rektorns styrning och ledning.

Ledning och organisation

Granskningen visar att det finns förutsättningar för kollegialt lärande och för lärarna att samverka men att detta arbete inte leds av rektorn. Enligt representanter för elevhälsan, lärare och rektorn finns ett kollegialt lärande på skolan genom att skolan

arbetar med skriv- och läslysten från Skolverket och genom att respektive arbetslag sitter i samma arbetsrum. Lärarna har dock ingen avsatt tid för detta arbete och det kollegiala lärandet är inget som rektorn leder eller följer upp. Det sker enligt rektorn ett kollegialt lärande på konferenser, utbildningstillfällen varannan vecka, kompetensutvecklingsdagar och arbetsplatsträffar. Rektorn säger vidare att lärarna får hälsa på varandra i klassrummet och visa varandra hur de arbetar. Av intervjuer framgår att rektorn befinner sig mycket i verksamheten men endast gör ett fåtal lektionsobservationer och därmed har svårt att säkerställa att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Efter att lärarna har besökt varandra har det dock enligt rektorn uppkommit diskussioner där lärarna gett tips till varandra men det har inte skett under ledning av rektorn. Det framgår vidare att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga genom att de arbetar med montessoripedagogiken och att alla lärare följer det arbetssättet men det framkommer också att lärare efterfrågar mer av dessa diskussioner. För nyanställda görs montessoripedagogikens arbets- och förhållningssätt tydligt redan under anställningsintervjun. Nyanställda lärare får ett introduktionsmaterial och en mentor men i övrigt framgår av intervjuer med lärare och rektorn att det inte finns någon planerad introduktion för nyanställda.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete och därmed inte försäkrar sig om att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar. Lärare berättar att de inte har något uttalat jämställdhetsarbete på skolan som rektorn styr. Rektorn säger att jämställdhetsarbete är ett utvecklingsområde på skolan och att montessoripedagogiken leder till att de utgår från individen och inte från kön. De har dock följt upp vissa kunskapsresultat utifrån kön. Enligt lärarna ser de inte att resultaten skiljer sig så mycket åt medan rektorn däremot säger att hen uppmärksammat skillnader mellan flickors och pojkars resultat i årskurs 3 där flickors resultat är lägre. Den analys rektorn gjort är att de flickor i årskurs 3 som har lägre måluppfyllelse också har diagnoser.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat. Av intervjuer med rektorn, elevhälsans representanter och lärare framgår att rektorn skaffar sig en nulägesbild av skolan genom samtal med lärare, elever och vårdnadshavare samt vid elevhälsomöten, arbetsplatsträffar, elevråd och klass- och skolkonferenser. Vidare framkommer i intervjuer att rektorn följer upp kunskapsresultat genom att lärarna lämnar en sammanställning till rektorn över resultat av Skolverkets bedömningsstöd och av de nationella proven. Specialpedagogen gör även gruppsscreeningar i varje

årskurs och de redovisas på elevhälsomöten där rektorn deltar. Enligt rektorn följer lärare, specialpedagog och rektorn upp var eleverna befinner sig kunskapsmässigt på individnivå och på ämnesnivå på klasskonferenserna. Rektorn berättar att hen gör en analys av lärarnas sammanställning tillsammans med det rektorn ser i det dagliga arbetet. Sedan diskuteras detta enligt rektorn på klass- och skolkonferenser, på arbetsplatsträffar och under kompetensutvecklingstid där rektorn deltar.

Granskningen visar att rektorn enbart till viss del följer upp undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn är väl insatt i skolans arbete genom att vara ute mycket i verksamheten och att det händer att rektorn gör lektionsobservationer när lärarna ber om det, men att rektorns uppföljning av undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar inte sker på ett strukturerat sätt. Av intervjuer med lärare framgår att rektorn känner till lärarnas förutsättningar genom att hen schemalägger tillsammans med lärarna och att lärarna har samtal med rektorn om var eleverna befinner sig kunskapsmässigt. Rektorn berättar vidare att det är svårt att svara på hur hen arbetar med att följa upp värdegrundsuppdraget i undervisningen men att det mest är genom skolkonferenser och elevrådsmöten. Rektorn säger att hen inte har sett ett behov av att analysera värdegrundsarbetet i grundskolan på samma sätt som hen har gjort med fritidshemmet.

Granskningen visar att det inte är tydligt att de beslutade insatserna har koppling till en analys som har skett under rektorns styrning och ledning. Det framgår av intervju med rektorn att hen sett utvecklingsområden i framför allt elevernas skrivförmåga men även i att läsa. Av den skriftliga information som inkommit till Skolinspektionen framgår att skrivundervisningen har blivit bättre men att rektorn inte har hunnit göra några djupare analyser eftersom de är planerade till efter bedömningsstöden i årskurs 1 är genomförda. Av rektorsintervjun och i den skriftliga dokumentationen av skolans kvalitetsarbete framgår att rektorn även sett utvecklingsbehov i matematikundervisningen på mellanstadiet och därför har bestämt att lärarna ska arbeta med ett bibliotek med hjälpmedel i matematik, som de ska kunna använda utifrån de områden som elever behöver stöd i. Dokumentation och framtagande av skolans kvalitetsarbete är dock inte något arbete som letts av rektorn där lärare och elevhälsa medverkat utan kvalitetsarbetet har tagits fram av rektorn inför Skolinspektionens besök. Av intervju med rektorn framgår att skolans utvecklingsinsatser främst tagits fram på klass – och skolkonferenserna. Lärare samt elevhälsans representanter berättar dock att rektorn inte leder något analysarbete utan att det är lärarna som analyserar resultaten tillsammans med specialpedagogen. Vidare framkommer att det är pedagogerna som själva väljer utvecklingsområden för respektive arbetsgrupp och att de sedan meddelar rektorn vilken insats som behövs.

Därefter får försteläraren uppdraget att genomföra utvecklingsinsatserna. Det är dock inte tydligt att försteläraren har någon delegation från rektorn och rektorn säger också att hen gör det mesta av kvalitetsarbetet själv. Det framgår därmed att analysarbetet av resultaten görs av lärarna och av rektorn i separata spår där arbetet inte sker under tydlig styrning och ledning av rektorn. Av intervjuer med lärare framgår dock att rektorn säkerställer att åtgärderna ger effekt genom diskussioner under skolkonferenserna, elevhälsomöten och dagliga samtal med lärarna. Det framgår även att rektorn fördelar resurser utifrån elevernas behov som framkommer på elevhälsomöten och att rektorn sedan följer upp resursfördelningen utifrån elevernas åtgärdsprogram och omfördelar resurser vid behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att systematiskt följa upp och analysera undervisningens genomförande samt lärarnas förutsättningar och hur värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen inom skolan. Med utgångspunkt i det som framkommer av analysen bör rektorn även inleda ett arbete med att leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Granskningen visar att rektorn följer upp skolans kunskapsresultat men att resultaten inte fullt ut ställs i relation till uppföljning av undervisningens kvalitet och lärares förutsättningar. Detta leder till att skolenhetens utvecklingsområden inte på ett tydligt sätt utgår från identifierade behov och inte heller alltid är förankrade i verksamheten. Som beskrivits ovan visar granskningen inte heller att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete, även om rektorn till viss del följer upp skillnader ifråga om kön i resultaten, och att hen inte försäkras sig om att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar.

Enligt 2 kap. 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt 2 kap 10 § skollagen är det rektorn som beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektor fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. Vidare anges i 4 kap. 4–5 §§ skollagen att rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Rektor ska systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras

under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete bör rektorn tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, analysera om orsakerna framgår tydligt eller om ytterligare uppföljning eller utvärdering behöver genomföras, samt utifrån analysen identifiera utvecklingsområden tillsammans med personalen och därefter besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.¹

Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef över lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.²

Vidare ska skolan enligt läroplanen aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet.³ Skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁴ Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och

¹ Skolverket (2015): Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet, s. 31

² 2 Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.8
Rektorns ansvar

³ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

⁴ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.⁵

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar former för att följa upp och analysera skolans resultat i relation till undervisningens kvalitet och de förutsättningar som getts lärarna på skolenheten. En del i detta arbete ligger i att rektorn vidareutvecklar former och metoder för att följa upp undervisningens genomförande. Detta kan exempelvis ske genom strukturerade lektionsobservationer eller genom strukturerade samtal där lärarna beskriver undervisningen utifrån planering och utfall. Med utfall menas här de kunskapsresultat som uppnås och hur övriga läroplansmål uppfylls. Genom att skapa sig en bättre nulägesbild av verksamheten kan rektorn också tydligare leda och styra utvecklingen av undervisningen på skolan. Ett framgångsrikt skolledarskap kännetecknas av att rektorn skapar en funktionell och lärande organisation samt att det finns förutsättningar för samverkan som främjar undervisningen och elevernas lärande och utveckling. Genom att använda slutsatserna av analysarbetet vid planering av utvecklingsinsatser kan rektorn skapa förutsättningar för ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen och därigenom exempelvis förbättra förutsättningarna för att undervisningen stimulerar alla elever, oavsett kön, att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är varierad och balanserad samt att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Vidare visar granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt

⁵ Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

anpassas på ett bra sätt av lärarna till aktuell elevgrupp, oavsett hur långt eleverna har kommit i sin kunskapsutveckling. Granskningen visar också att lärarna driver ett medvetet och främjande arbete med att ge eleverna reflektionsmöjligheter. Granskningen visar dock att elevers delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen inte sker regelbundet i alla ämne och av alla lärare.

Målfokuserad och varierad undervisning med aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är varierad och balanserad. På skolan bedrivs undervisningen med uppstartslektioner i ämnena som följs av så kallade arbetspass med i huvudsak eget arbete. Av elevintervjuer och lärarintervjuer framgår att lärarna strukturerar lektionerna med en inledning där de berättar vad de gjort innan och vad tanken är med lektionen. Lärarna pratar om hur det har gått, vad eleverna behöver träna mer på, vad eleverna ska göra under dagen och detta ser eleverna på tavlan. När de avslutar en lektion pratar de om vad eleverna lärt sig, vad de gör och varför de ska göra det. Eleverna får reflektera över vad de har gjort och vad de kan behöva träna mer på. Lärarna berättar vad som ska ske nästa lektion, "det här har vi gjort nu och det här ska vi göra nästa vecka". Eleverna på mellanstadiet berättar att de har en skoldagbok där de skriver vad de ska arbeta med inom ett område. Där står det också under vilka veckor de ska läsa olika områden. Enligt undervisande lärare på mellanstadiet så innehåller skoldagboken både veckoplanering samt områdesplanering. Lärarna, eller eleven själv, fyller i vad eleven ska arbeta med och vilka uppgifter som eleven har att göra. Elevens personliga mål står uppskrivna i början av skoldagboken. Skoldagboken ger enligt lärarna eleverna struktur och variation. Av elevintervjuer och lärarintervjuer framgår vidare att syftet tydliggörs för eleverna med frågor som "varför gör vi detta" och "varför ni har nytta av att kunna detta". Av intervjuer med lärare och elever samt av lektionsobservationer framgår vidare att det är variation i undervisningen. Eleverna och lärarna ger exempel att eleverna får arbeta i helklass, i grupp, i par och enskilt och att de får diskutera eller skriva i böcker. Vidare ger de exempel på att de får diskutera frågor med sin bordskamrat och att de därefter delger varandra och motiverar sina svar. Lärare berättar att de, för att få variation mellan olika arbetssätt och uppgifter, varvar det abstrakta med mer konkret material. Vid problemlösning får eleverna exempelvis "matteprata". De ändrar innehåll i form av olika böcker och försöker individanpassa till gruppen.

Granskningen visar vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med elever och lärare framgår att lärarna går runt till eleverna och uppmuntrar samt berömmar dem när de arbetar, vilket också framgår av lektionsobservationer. Elever berättar i intervju att lärarna hjälper dem genom att förklara enklare och med andra ord än det står i boken och att de får hjälpa med hur de ska tänka. Vid

lektionsobservationer ser inspektörerna exempel på att lärare fångar upp elever som tappar koncentrationen genom att ge eleverna annat material eller en extra genomgång.

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas på ett bra sätt av lärarna till aktuell elevgrupp, oavsett hur långt eleverna har kommit i sin kunskapsutveckling. Av lektionsobservationer och av elevintervjuer framgår att eleverna får den hjälp de behöver för att klara skolarbetet och om de snabbt blir klara ger lärarna dem utmaningar som är på en svårare nivå. Eleverna ger exempel på att de får arbeta med "mattekort" eller "läsförståelsekort" som innehåller svårare uppgifter och där de också kan välja nivå på uppgifterna. Detta bekräftas av lärarintervjun där det framgår att eleverna har sina egna individuella mål och att lärarna vid behov lägger till uppgifter som utmanar eleverna. Elever berättar vidare att lärarna hjälper dem genom att de förklarar på samma sätt men med andra ord än det som står i boken och att lärarna hjälper dem i hur de ska tänka. Av lärarintervjuer framgår att lärarna jobbar med de elever som har det lite svårare med att bland annat arbeta i mindre grupper, med en till en-stöd och med mycket repetition och att de har höga förväntningar på att eleverna kan arbeta utifrån sin egen planering. De vill att eleverna ska känna att de lyckas utifrån sina förutsättningar, att de arbetar tillräckligt bra. Det gör lärarna genom att de stämmer av med och uppmuntrar eleverna. De bekräftar eleverna när eleverna är nöjda med sitt arbete och pushar eleverna att komma vidare i arbetet. Eleverna ger exempel på att lärarna säger till dem att de jobbar bra och att de ska kämpa och ju mer de kämpar desto mer lär de sig. Av lärarintervjuer och av lektionsobservationer framgår att lärarna får eleverna att bibehålla sitt engagemang genom att olika lärare kan förklara på olika sätt och att de sitter mer en till en med eleverna på arbetspassen. Lärare ger exempel att när de jobbar med argumenterande texter så kan eleverna få arbeta med vad en åsikt är. Sedan får eleverna träna på att argumentera. Detta kan läraren sedan koppla till att eleverna till exempel önskat att få mer rast. De får då träna på vilka argument de behöver för att få längre rast.

Reflektion och delaktighet

Granskningen visar att lärarna har ett medvetet och främjande arbete med att ge eleverna reflektionsmöjligheter. Lärare berättar att eleverna får reflektera utan ett givet svar genom att de diskuterar kritiskt tänkande i relation till exempelvis källkritik av läroböcker och internet. Eleverna får vidare förklara hur de tänker och de får visa på olika sätt hur de kom fram till svaret. Av lektionsobservationer och av en lärarintervju framgår att eleverna i svenska får fundera själva, till exempel vad de kan

hjälpa till med hemma eller vad det innebär att vara modig. Som framkommit ovan får eleverna argumentera och de har öppna diskussioner om sina åsikter.

Granskningen visar dock att elevers delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen inte sker regelbundet i alla ämnen och av alla lärare. Av elevintervjuer och lärarintervjuer framgår att eleverna i de flesta ämnen inte får vara med att planera arbetssätt och innehåll på lektionerna. Även om elever och lärare ger vissa exempel på att eleverna har fått planera varsin lektion i idrott samt en måltid i hem- och konsumentkunskap visar granskningen att eleverna i övrigt inte deltar i planeringen av undervisningen. Av lärarintervjuer framgår visserligen att eleverna får inflytande över undervisningens innehåll genom att lärare hittar utmaningar i elevernas intressen, men att det bara handlar om arbetssätt och inte planering av innehåll. Eleverna kan exempelvis ibland ha en omröstning om de ska jobba i grupp eller enskilt. De kan också få välja hur de ska redovisa, exempelvis genom ett skriftligt prov eller att skriva en uppsats och i vilken ordning de ska göra uppgifterna. Av intervjuer med elever och rektorn framgår dock att eleverna i huvudsak redovisar genom skriftliga prov, vilket gjort att rektorn identifierat detta som ett utvecklingsområde. Av lärarintervjuer framgår vidare att eleverna får utvärdera genom att på baksidan av planeringen fylla i hur veckan varit, vad de lärt sig och vad de behöver träna mer på. Det framgår dock att detta inte har använts lika mycket den här terminen och att det endast är en utvärdering av elevernas arbete som görs och inte av undervisningen. Detta bekräftas även av elevintervjuer. Det framgår vidare att eleverna ibland få utvärdera undervisningen genom att lärarna frågar hur lektionen varit och eleverna får visa med tumme upp eller tumme ner eller så kallade "exit-lappar".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare bör under ledning av rektorn utveckla metoder för planering och utvärdering av undervisningen där elevernas synpunkter påverkar undervisningen och att metoderna systematiskt genomsyrar undervisningen.

Granskningen visar att det finns lärare som använder metoder för planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna och att elevernas synpunkter påverkar genomförandet men att det inte görs regelbundet i alla ämne eller av alla lärare. Därmed finns en risk att eleverna inte ges reellt inflytande på undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll i samtliga ämne.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Av läroplanen framgår att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Det framgår vidare att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.⁶

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna under ledning av rektorn aktivt arbetar för att öka elevernas delaktighet genom att använda olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Lärare som lyckas ge eleverna reellt inflytande involverar eleverna redan tidigt i sin planering och de låter även eleverna kontinuerligt utvärdera hur arbetet fortlöper. Utvärdering är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Skolinspektionens erfarenheter är att lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.⁷ Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn försäkrar sig om att eleverna får möjlighet att utöva det inflytande som läroplanen föreskriver att de har rätt till och att inflytandet gäller för alla ämnen. Detta kan ske genom att rektorn ger möjlighet till diskussioner om elevers delaktighet vid exempelvis forum för kollegialt lärande, och att rektorn arbetar för att förankra en gemensam förståelse i hela kollegiet av vad delaktighet och elevinflytande innebär.

⁶ Lgr22, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

⁷ Skolinspektionen (2018): Tematisk kvalitetsgranskning. Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen. Skolverket (2015) Delaktighet för lärandet

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero där eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete och ett gemensamt förhållningssätt hos rektorn, lärare och elevhälsans personal för att skapa och bibehålla trygghet på skolan.

Granskningen visar också att det finns ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero samt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete och ett gemensamt förhållningssätt hos rektorn, lärare och elevhälsans personal för att skapa och bibehålla trygghet på skolan. Arbetet med trygghet följs upp i enkäter som genomförs en gång per läsår. Om resultatet av enkäterna indikerar att det finns otrygga platser åtgärdas det med att extra vuxna närvarar på den aktuella platsen, att området stängs av eller att området schemaläggs för eleverna. Av enkäterna framgår emellertid att eleverna oftast tycker att det är en trygg miljö på skolan. Av Skolinspektionens skolenkät från 2023 framgår att indexvärdet för Karlshamns Montessoriskola ligger högre än indexvärdet för samtliga skolor i riket när det gäller frågan om tryggheten på skolan.⁸ Elever säger att de förutom att de genomför enkäter om trygghet och trivsel också diskuterar dessa frågor på klassråden en gång i månaden samt att de har ordningsregler som följs. Diskussion om trygghet tas även upp på elevernas utvecklingssamtal och vid hälsosamtal. Personalen har även ett förebyggande arbete genom att rikta förstärkning av vuxennärvaro på vissa områden som ligger långt ifrån skolan, exempelvis fotbollsplanen. På grund av att det är en liten skola fångar lärarna hela tiden upp var eventuella otrygga platser uppstår och åtgärdar detta snabbt. Vidare framkommer av intervjuer att personalen har ett medvetet arbete med att

⁸ Resultat indexvärde: för elever på skolenheten 8,4 och riket 8,1 och för lärare på skolenheten 7,6 och riket 6,5

upprätthålla goda relationer mellan elever och personal. Elevhälsans representanter berättar att det i skolans plan mot kränkande behandling finns främjande och förebyggande insatser som de arbetar med. De ger exempel att de arbetar med emotionell intelligens och värdegrund, tränar samarbete, har gemensamma dagar på skolan med skridskoåkning och "skoljoggen". Personalen har även ett gemensamt arbetssätt med att omedelbart ta upp och lösa konflikter mellan elever. I samtliga intervjuer framkommer också att det generellt råder trygghet på skolan.

Arbete för studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero samt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö. Samtliga intervjugrupper uppger att det finns ordningsregler på skolan som finns anslagna i varje klassrum och som följs. Eleverna är vidare delaktiga i att skapa studiero genom att det diskuteras på klassråd och samlingar. Vid alla lektioner som Skolinspektionen observerar vidtar lärarna vid behov relevanta åtgärder för att bibehålla studiero. Det sker till exempel genom tillsägelser eller användande av tecken och åtgärderna ger effekt. Som framkommit ovan i området Undervisning så arbetar lärarna på ett bra sätt med strukturen i undervisningen vilket gör att de också upprätthåller studieron i klassrummen. Lärarna ger också exempel på att de jobbar med att plocka fram material till eleverna, placering av läromedel, att någon elev har en byrå med material intill sig, någon elev behöver en låda för varje lektion och att elever kan gå iväg till grupprum för att det ska vara studiero. Vidare framgår av rektorsintervjun att lärarresurserna är tillräckliga och att lärarna hinner med att ge eleverna stöd vilket även är positivt för att upprätthålla studiero. Av lärarintervju och i de flesta av Skolinspektionens observerade lektioner framgår också att det oftast finns två lärare med på lektionerna samt att elevgrupperna är relativt små. I samtliga intervjuer bekräftas att det generellt råder en god studiero på skolan.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, men att initiativen till detta ofta kommer från lärarna själva. Granskningen visar vidare att rektorn i begränsad omfattning följer upp lärarnas bedömningar och betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, men att initiativen till detta ofta kommer från lärarna själva. Av lärarintervjuerna framgår att det är den enskilda läraren som sätter sina omdömen själv och att det enbart är när de har svårigheter som de pratar med rektorn. Lärarna använder Skolverkets bedömningsstöd vid kvalitetssäkring av omdömen och betyg. Vidare sambedömer lärarna varje år de nationella proven, jämför nationella prov och betyg samt läser varandras omdömen. Av rektorsintervjun framgår att rektorn är med och diskuterar bedömning men att de inte har några planerade möten för detta utan lärarna kommer till hen vid behov. De har inte heller haft något strukturerat arbete om jämförelsen mellan nationella prov och betyg. Rektorn säger att hen inte vet hur lärarna gör för att kontrollera att de gör likvärdiga bedömningar.

Rektorns uppföljning och analys av bedömningar och betygssättning

Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning följer upp lärarnas bedömningar och betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Av rektorsintervjun framgår att rektorn ser att bedömningar och betygssättning är likvärdiga men att hen inte gjort någon analys av detta. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att rektorn inte har några samtal med lärarna om hur de skriver omdömen och sätter betyg. Det framgår vidare att rektorn inte tittar på omdömena utan enbart på skillnaden mellan betyg och resultat på nationella prov och att rektorn inte gjort någon analys av detta utan bara har konstaterat att det inte är så stora skillnader. Av lärarintervjuer framgår att lärarna vet att rektorn tar del av resultaten av de nationella proven och betygen men att de inte vet om rektorn gör en analys av om det finns skillnader i omdömen och betyg. Lärarna har själva haft diskussion om hur de skriver omdömena, om skrivsätt och vad som finns med, men varken lärare eller rektorn har analyserat likvärdigheten av omdömena.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera eventuella avvikelser i omdömen och betyg samt föra diskussioner med lärarna utifrån dessa analyser.

Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning följer upp och analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg. Rektorn ger inte heller lärarna tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg utan kvalitetssäkringen bygger främst på lärarnas egna initiativ.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Det framgår av läroplanen att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och att skolans resultat följs upp och utvärderas.⁹

Enligt kommentar till Skolverkets allmänna råd betyg och provning behöver rektorn kunna analysera om det finns avvikelser mellan till exempel betyg och nationella provbetyg i olika undervisningsgrupper. Det kan även handla om att undersöka skillnader till exempel utifrån kön eller socioekonomiska faktorer. Rektorn kan också analysera betygsfördelningen mellan olika elevgrupper i ämnen där det inte finns nationella prov. Om avvikelser eller skillnader förekommer behöver rektorn undersöka om dessa är motiverade eller inte. Rektorn behöver vara särskilt uppmärksam på återkommande mönster. Att sätta betyg innebär att göra en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till betygsriterierna och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper i ett ämne.¹⁰ Även omdömen används i syfte att göra en bedömning av elevens kunskaper och sätta det omdöme som bäst motsvarar elevens kunskaper i ett ämne. De rekommendationer som ges i Skolverkets allmänna råd kan därför, enligt Skolinspektionens uppfattning, användas även i arbetet med omdömen.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader i betyg och omdömen i olika ämnen och årskurser samt mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg och omdömen för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömningar. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. I detta ingår att rektorn för diskussioner med lärarna utifrån analyser kring eventuella avvikelser samt att lärare fortsatt får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera till exempel hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid

⁹ Lgr 22, 2.8 Rektorn ansvar

¹⁰ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2022:417) Betyg och provning, s. 9, 48

betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer, hur de kan bedöma olika elevprestationer och hur de nationella proven ska användas som underlag i omdömen och i betygssättningen. Målet ska vara att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven med syfte att främja en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att huvudmannen till viss del tar ansvar för att skolan ges förutsättningar för att bedriva undervisning av god kvalitet. Granskningen visar vidare att huvudmannen har en tydlig struktur för att ta emot och utreda klagomål och kränkningar, men att det inte alltid är tydligt att huvudmannen utreder ärenden oberoende av rektorn. Granskningen visar även att huvudmannen till viss del ger rektorn ett behovsanpassat stöd. Slutligen visar granskningen att det finns en otydlighet i roller och fördelningen av ansvarsområden mellan huvudmannen och rektorn och att huvudmannen inte alltid förhåller sig som en självständig aktör.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för en god undervisning

Granskningen visar att huvudmannen till viss del tar ansvar för att skolan ges förutsättningar för att bedriva undervisning av god kvalitet. Huvudmannen för skolan är en ekonomisk förening. Enligt föreningens stadgar ska styrelsen utgöras av föräldrar som har barn på skolan. Av intervjuer med lärare, rektorn och huvudmannens representanter framgår att skolans lokaler och utrustning i stort sett är ändamålsenliga och i linje med utbildningens behov. Av intervju med huvudmannens representanter framgår att huruvida det finns lärverktyg och utrustning i tillräcklig omfattning presenteras av rektorn på styrelsemöten. Enligt rektorn pratar de om lokaler, utrustning och personalens kompetensutveckling när de pratar om ekonomin på styrelsemötena. Det saknas emellertid en långsiktighet i huvudmannens arbete avseende förutsättningar för en god undervisning. Exempel på detta är att Karlshamns kommun efter årsskiftet inte längre kommer erbjuda delar av funktioner av elevhälsan till fristående skolor i kommunen. Huvudmannen har emellertid ännu inte åtgärdat

detta eller har planer för hur de ska ske utan har överlämnat till rektorn att ombesörja att tillgång till alla funktioner i elevhälsan finns även efter årsskiftet. Rektorn berättar att de har tillräckligt med läromedel och utrustning. När det gäller kompetensutvecklingsinsatser framkommer det i intervju med huvudmannens representanter att huvudmannen i huvudsak förlitar sig på att rektorn tar ansvar för att den kompetensutveckling som sker är adekvat.

Oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar

Granskningen visar att huvudmannen har en tydlig struktur för att ta emot och utreda klagomål och kränkningar, men att det inte alltid är tydligt att huvudmannen utreder ärenden oberoende av rektorn. Det finns klagomålsrutiner på skolans hemsida. Enligt intervju med huvudmannens representanter kan de klagomål som går direkt till ordföranden, om det behövs, tas direkt av styrelsen genom att det mailas ut till styrelsen. De klagomål som inkommit har dock skickats till rektorn eftersom det har varit verksamhetsnära frågor. Huvudmannen har inte gjort några insatser utifrån ett klagomål. Rutiner för kränkingsärenden står i planen mot kränkande behandling. Personalen anmäler till rektorn och rektorn till huvudmannen. Om det inkommit någon anmälan har den lyfts på styrelsemöte. Huvudmannen har dock inte vidtagit några åtgärder efter att en anmälan kommit in eftersom det redan varit åtgärdat av rektorn.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Granskningen visar att huvudmannen till viss del ger rektorn ett behovsanpassat stöd. Huvudmannens representanter berättar att rektorn kan få stöd från ordföranden när hen behöver och vid obekväma beslut kan styrelsen stötta rektorn. De kan till exempel vara med om någon i personalen behöver varslas. Överklagande av tilläggsbelopp samt kontakter med hyresvärderna hanterar styrelsen. Styrelsen har också suttit med fackförbund kring personalens arbetsbelastning i samband med tidigare neddragningar. Rektorn säger dock att hen inte får det stöd som hen behöver för att kunna agera som pedagogisk ledare eftersom styrelsen inte är så kunnig i skolfrågor.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Granskningen visar att det finns en otydlighet i roller och fördelningen av ansvarsområden mellan huvudmannen och rektorn och att huvudmannen inte alltid förhåller sig som en självständig aktör. Styrelsen för Karlshamns Montessoriskola ekonomisk förening sammanträder tio till elva gånger per år och rektorn är med vid samtliga möten. Rektorn, representanter för elevhälsan och lärare säger att ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och rektorn är otydlig. Det är enligt dem så

att rektorn gör det mesta såsom nyanställer, hanterar kompetensutveckling och inköp. Rektorn säger att huvudmannen inte genomför något eget kvalitetsarbete. De har tagit del av rektorns dokumentation men hade inga synpunkter på den.

Huvudmannens representanter berättar att de får information muntligt från rektorn samt via den dokumentation av kvalitetsarbete som rektorn nyligen överlämnat och som de nu ska utgå från när de arbetar vidare. De har dock inte gjort en självständig analys av resultaten. De säger att om rektorn med personal kommit fram till utvecklingsområdet med skrivutveckling så har de inte behövt ifrågasätta det.

Huvudmannens representanter berättar att styrelsen har arbetat med värdeord som de vill att skolan ska stå för. Värdeorden gick på remiss till personalen och rektorn, som sedan skulle återkoppla till styrelsen men sedan kom diskussioner om skolans ekonomi emellan. Huvudmannens representanter säger att det viktigaste nu är att få klarhet i ansvarsfördelningen, vad styrelsen respektive rektorn ska styra samt att komma fram till ett bättre systematiskt kvalitetsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver klargöra skillnaderna i roller och ansvar i förhållande till rektorn för att kunna agera som en självständig aktör.

Granskningen visar att ansvars- och rollfördelningen mellan huvudmannen och rektorn är otydlig och att huvudmannen inte gör någon självständig bedömning eller kritisk analys av skolans resultat och beslutade utvecklingsåtgärder. Oklarheter i ansvars- och rollfördelning riskerar att resultera i att en för stor del av ansvaret för skolan och undervisningens kvalitet läggs på enskilda personer, vilket äventyrar verksamhetens kontinuitet vid exempelvis rektorsbyten.

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen har ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Samhället har ansvar för att alla barn och ungdomar får en likvärdig utbildning oavsett huvudman. Eleverna har rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet i alla skolor. Fristående skolor har rätt till offentliga bidrag. Successivt har också regleringen av de fristående skolorna samordnats med de offentliga när det gäller till exempel lärare, skolläring, kvalitetsarbete, åtgärdsprogram och avgiftsfrihet. Det är därför också rimligt att samma regelsystem i så stor utsträckning som möjligt ska gälla för alla skolor. Som huvudregel ska alla skolor arbeta i enlighet

med mål och riktlinjer i läroplan och kursplaner.¹¹ Det här innebär att huvudmannen inte kan frånhända sig det övergripande ansvaret för den utbildning som bedrivs. Skolinspektionens erfarenhet från en tidigare granskning är att huvudmän med endast en skola behöver vara särskilt uppmärksamma på att distinktionen mellan rektors och huvudmannens roller och ansvar görs tydlig. Detta är inte minst viktigt i förhållande till skolans kvalitetsarbete. Även om det inte finns några krav på att huvudmannen ska ha ett självständigt kvalitetsarbete, är det nödvändigt att huvudmannen tar det övergripande ansvaret för att skolans kvalitetsarbete inriktas mot de nationella målen.¹²

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen för Karlshamns Montessoriskola klargör den övergripande ansvarsfördelningen mellan huvudman och rektor. Detta innebär att göra tydligt för personal och vårdnadshavare var gränserna för huvudmannens, alltså styrelsens, ansvar går och var rektors arbete tar vid när det gäller konkreta frågor. Men det handlar också om att huvudmannen ska kunna agera som en självständig aktör i förhållande till skolans kvalitetsarbete. För att göra detta behöver huvudmannen aktivt och självständigt analysera och kritiskt granska den uppföljning och bedömning av skolans resultat som tas fram på skolenheten för att därigenom kunna ta ställning till om de utvecklingsåtgärder som skolan beslutar om är adekvata.

På Skolinspektionens vägnar

X Carolin Levinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Carolin Levinsson

X Christina Aro Östgren

Föredragande
Signerat av: Christina Aro Östgren

I handläggningen av ärendet har även utredarna Sarah Bjertner Olsson och David Lopez Svensson medverkat.

¹¹ Prop. 2009/10:165, Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 239-240

¹² Skolinspektionen (2015) Huvudmannens styrning av grundskolan. Kvalitetsgranskning 2015:1, Skolinspektionen, Stockholm, s. 9, 33

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 och 6 september 2023. Besöket genomfördes av Christina Aro Östgren, Sarah Bjertner Olsson och David Lopez Svensson.

Karlshamns Montessoriskola är en fristående grundskola med förskoleklass och årskurserna 1–6, belägen i Karlshamns kommun. Huvudman för skolan är Karlshamns Montessoriförening. Vid Skolinspektionens besök fanns 106 elever i årskurs 1–6 på skolenheten.